

HISTORIE KUCHENNE

(Salmer fra kjøkkenet)

REŻYSERIA

BENT HAMER

W KINACH OD 20 LUTEGO 2004

DYSTRYBUCJA W POLSCE

GUTEK FILM

ul. Zamenhofska 1, 00-153 Warszawa

tel.: (+4822) 536 92 00, 636 25 00, fax: (+4822) 635 20 01

e-mail: gutekfilm@gutekfilm.com.pl <http://www.gutekfilm.com.pl>

reżyseria
Bent Hamer

scenariusz
Bent Hamer
Jörgen Bergmark

zdjęcia
Philip Øgaard

muzyka
Hans Mathisen

montaż
Pål Gengenbach

dźwięk
Morten Solum

scenografia
Billy Johansson

kostiumy
Karen Fabritius Gram

występują

Joachim Calmeyer	Isak
Tomas Norström	Folke
Bjørn Floberg	Grant
Reine Brynolfsson	Malmberg
Sverre Anker Ousdal	Dr. Jack Zac Benjaminsen
Leif André	Dr. Ljungberg
Gard B. Eidsvold	Bakkerman

producenci
Jörgen Bergmark
Bent Hamer

kierownik produkcji
Nina B. Andersson

film wyprodukowany przez
BulBul Film
BOB Film Sweden AB
Svenska Filminstitutet
United King Films

nagrody
MFF Tromsø 2003 – nagroda FIPRESCI
MFF Valladolid 2003 – nagroda za najlepsze zdjęcia i Silver Spike dla Benta Hamera
MFF São Paulo 2003 – Nagroda Międzynarodowego Jury za najlepszą reżyserię
MFF Kopenhaga 2003 – Golden Swan za najlepszą reżyserię
Amanda Awards 2003 – nagroda za najlepszy norweski film roku
Dni Filmu Nordyckiego w Lubece 2003 – Baltic Film Prize za najlepszy film

Norwegia / Szwecja
rok produkcji: 2003
czas trwania: 95 minut
kolor – Dolby Digital – 1:1,85

„Norweski reżyser Bent Hamer nawet z zapisu schnięcia farby jest w stanie uczynić przezabawną komedię”. Tak o twórcy *Historii kuchennych* napisał angielski „The Guardian”, który przyznał temu filmowi status dzieła kultowego.

Pomysł na swój film Hamer zaczerpnął z książki „My i nasze domy”, w której znajdował się artykuł o szwedzkim Instytucie Badań Domowych. W latach pięćdziesiątych Instytut ten przeprowadził studia nad kuchnią jako miejscem pracy. Celem badań było zoptymalizowanie codziennych czynności domowych i zwiększenie ich efektywności.

W *Historiach kuchennych* norweski reżyser w prześmiewczy sposób pokazuje dalszy ciąg tego eksperymentu. Instytut Badań Domowych uznaje, że po zanalizowaniu kuchennych nawyków szwedzkich gospodyń, nadszedł czas na poznanie zwyczajów kawalerów. Naukowcy mają swobodny dostęp do kuchni, będącej miejscem badań, jednak pod żadnym pozorem nie wolno im się wdawać w jakiegokolwiek rozmowy z obserwowanymi mężczyznami.

Głównymi bohaterami pełnej absurdałnego humoru komedii Benta Hamera są Folke, ekspert z Instytutu i Izak, żyjący na odludziu samotnik, obiekt jego badań. W miarę trwania eksperymentu ich relacje stają się coraz bardziej napięte. W końcu obaj łamią zasady przyjęte przez Instytut, co prowadzi do zaskakujących sytuacji.

Historie kuchenne otrzymały wiele nagród na światowych festiwalach, m.in. nagrodę Międzynarodowego Stowarzyszenia Dziennikarzy FIPRESCI na MFF w Tromsø. Tak jurorzy uzasadniali swoją decyzję:

Za urzekający, inteligentny, wielowarstwowy film; pięknie zaprojektowany, zręcznie zagrany i napisany. Opowiadający niezmiennie ważną baśń o przyjaźni, samospelnieniu i pułapkach technicznego postępu, pokazujący z wdziękiem i – co najważniejsze – humorem odwieczne ludzkie pragnienie uniknięcia zaszkladkowania.

GŁOSY PRASY

Historie kuchenne są ciekawą mieszanką; to jednocześnie pewnego rodzaju męski romans, satyra na społeczną kontrolę i delikatna farsa na narodowe nieporozumienia. Precyzyjni, skrupulatni Szwedzi zupełnie sobie nie radzą w bardziej zdeorganizowanym klimacie Norwegii i choć Norwegowie robią sobie żarty ze Szwedów, to ci z kolei odgryzają się Finom. Świetnym żartem jest absurdałna próba inżynierii idealnie skalibrowanego społeczeństwa i choć Hamer ukazuje anarchię, jaka musi wynikać z takiego przymusu, to jego styl reżyserski wyraźnie sugeruje jego przywiązanie do czystości i precyzji.

Jonathan Romney, Screen Daily

*Pomijając łagodny element komediowy, Hamer ma również dobre oko do niezapomnianych obrazów. Takich jak sznur zielonych przyczep kempingowych, przypominających swoim kształtem jajka, wijących się poprzez ośnieżoną dziczą. Jest też wspaniały, "buntowniczy" finał, który nie mógłby mieć miejsca w tandetnej hollywoodzkiej komedii, a który niewątpliwie jest zasługą reżyserii Hamera. Mówiąc w skrócie, *Historie kuchenne* to niebywały komediadramat, zaczynający się delikatną satyrą na naukową racjonalizację życia w latach pięćdziesiątych, a kończący jako wzruszająca bajka o nieprawdopodobnej przyjaźni pomiędzy dwoma mężczyznami. Film został zasłużenie wybrany norweskim kandydatem do Oscara w kategorii Najlepszy Film Zagraniczny. Polecam.*

Matthew Turner, London View

HISTORIE KUCHENNE OKIEM BENTA HAMERA

W okresie powojennym praca pani domu zaczęła być postrzegana jako praca na pełen etat. Prywatne przedsiębiorstwa powierzyły specjalistom zadanie naukowego udowodnienia, że dom jest miejscem uprzywilejowanym, gdzie spędza się większość czasu i odpowiednie zorganizowanie tej przestrzeni ma wpływ na ogólny stan zdrowia. Psychologowie rozpoczęli obserwację zwykłego życia gospodyń domowych. Ich badania przyczyniły się do rozwoju nowoczesnej kuchni.

Ustanowiono normy dotyczące pojemności szafek i wysokości blatu kuchennego, zupełnie jak w banku. Schematy wzięte zostały wprost z fabrycznej taśmy produkcyjnej, stanowiska pracy zamieniono miejscami tak, aby oszczędzić jak najwięcej czasu. W reklamie z tego okresu można znaleźć stwierdzenie: „Pani domu nie musi już przebiegać w ciągu roku dystansu, jaki dzieli Norwegię i Kongo. Od tej chwili, aby podać posiłek, wystarczy, że dotrze do północnych Włoch”.

Zainteresowanie nową dziedziną nauki było w latach pięćdziesiątych ogromne. W 1953 roku dwie kuchnie składające się z modułów zostały zaprezentowane na platformie pociągu, który zatrzymywał się na 63 stacjach. Magazyn „My i nasze domy”, którego główną tematyką były prace domowe, stał się wzorcem i wyrocznią dla wielu rodzin.

Idea filmu *Historie kuchenne* podobna jest w swoim charakterze do badania, na które natknąłem się czytając jeden z numerów „My i nasze domy”, wydanym w latach pięćdziesiątych. W rozdziale „Pani domu i czekające na nią zadania” znalazłem szwedzkie badania dotyczące przemieszczania się gospodyni: w domu, w kuchni, w czasie zwyczajnych prac porządkowych. Tekst ten mówi o systematycznej analizie prowadzonej przez Instytut Badań Domowych, który powstał w ramach poszerzania kompetencji Szwedzkiego Związku Konsumentów. Analizując przez określony okres trasę pokonywaną przez panią domu możliwe jest zaplanowanie nowej organizacji i racjonalnego wykorzystania kuchni. Moją opowieść skonstruowałem wokół tego tematu.

Po przeprowadzeniu analizy przemieszczania się gospodyni domowej, szwedzcy naukowcy postanowili przekroczyć barierę geograficzną, która ustanawiała podział w przyjmowanych rolach zależnie od płci. Ich wybór padł na malutką norweską wioskę Landstad, znaną z imponującej ilości samotnych mężczyzn. Obserwatorzy mogli zbadać tam codzienne życie mężczyzn mieszkających samotnie. Wierząc, że badanie pomoże wreszcie malutkiej

miejsowości zaistnieć na mapie Norwegii, przedstawiciel całej społeczności zachęcił miejscowych kawalerów, potencjalne obiekty badań, do udziału w ankiecie. Większość zgodziła się, później żałując swojej decyzji. Badanie odbyło się w latach pięćdziesiątych i trwało sześć tygodni: od października do dnia Wigilii. Aby łatwiej było prowadzić całodobowy zapis zachowań osiemnastu obserwatorów mieszkało w przyczepach kempingowych postawionych przed domem obserwowanych. Ważnym elementem było to, by mogli wchodzić i wychodzić wedle własnego uznania. Pod żadnym pozorem nie mogli jednak rozmawiać z obserwowaną osobą. Nie mogli też angażować się w zadania i czynności kuchenne, które były przedmiotem badania. Dużą pokusą dla mnie było opowiedzenie tej historii wprowadzając wiele głównych postaci, których historie mógłbym połączyć w jedną całość. Wolałem jednak uczynić osiã opowieści przygody dwójki bohaterów: Isaka i obserwującego go Folke. Takie postawienie sprawy daje możliwości przedstawienia małego wycinka tej bardzo subtelnej historii, jednocześnie pozwalając na pogłębienia charakterystyki głównych postaci. Mój film zaczyna się od przyjazdu obserwatorów do Landstad, a kończy wraz z ich wyjazdem, w Wigilię. Wydarzenia oplatają się wokół narastającego konfliktu: nieznajomy pojawia się w obcym domu, powoli się zaznajamia i w końcu staje się coraz bliższy obserwowanemu. W rezultacie dzień wyjazdu okazuje się być dla nich tak samo trudny, jak dzień przyjazdu. Moim pomysłem było pokazanie w humorystyczny sposób tego, co dzieje się, kiedy wkraczamy w prywatną sferę innej jednostki. Chciałem opisać mechanizmy znajdujące się wewnątrz człowieka i pokazać jak najintymniejsze jego części odślaniają się w nieuniknionym procesie socjalizacji. Film może również zostać odebrany jako krytyka pozytywistycznych tendencji i współczesnych reality show.

Bent Hamer

Sandefjord, Norwegia, 25 lipca 2003

SYLWETKI TWÓRCÓW

BENT HAMER – reżyser, współscenarzysta

Reżyser, scenarzysta, producent. Urodził się w Sandefjord w Norwegii w 1956 roku. Studiował teorię filmu i literaturę na uniwersytecie w Sztokholmie, uczęszczał także do tamtejszej akademii filmowej. Jest właścicielem wytwórni BulBul Film. Nakręcił dotychczas kilka obrazów krótkometrażowych i dokumentalnych oraz trzy filmy pełnometrażowe: *Eggs* (1995), *Water Easy Reach* (1998) i *Historie kuchenne* (2003). Obecnie Hamer pracuje nad filmową adaptacją „Factotum” Charles’a Bukowskiego.

JOACHIM CALMEYER – odtwórca roli Isaka

Kariera filmowa i teatralna Joachima Calmeyera jest niezwykle zróżnicowana, poczynając od ról w klasycznych sztukach Sofoklesa, Racine'a, Szekspira i Feydeau a na współczesnych dramatach Tennessee Williamsa, Millera, Sartre'a i Albee kończąc. Calmeyer ma na koncie więcej ról w sztukach Ibsena niż jakikolwiek inny aktor na świecie. Często występował także w teatrze telewizji oraz w radiowych słuchowiskach. Grał w licznych filmach, a w 1986r. był nominowany do Amanda Prize w kategorii Najlepszy Aktor za rolę w filmie *Lars i Porten*. W roku 2001 za dorobek artystyczny i zasługi dla norweskiego teatru Joachim Calmeyer został pasowany na Kawalera Orderu Św. Olafa, co jest ekwiwalentem brytyjskiego tytułu „Sir”.

THOMAS NORSTROM – odtwórca roli Folke

Urodził się w 1956r. w Szwecji. W latach 1978-81 pobierał nauki w Akademii Teatralnej w Sztokholmie. Jest aktywnym aktorem, reżyserem i scenarzystą. Wystąpił w paru filmach, np. *The Hunters*” i *Good Evening, Mr. Wallenberg!*, ma też na koncie występy w wielu spektaklach teatru telewizji. Napisał scenariusz i wyreżyserował program telewizyjny „Pistol Watcher”, w którym też występował w latach 1997-2000. Od 7 lat jest dyrektorem artystycznym The New Pistol Theatre.